

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА
УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
УПРАВЛІННЯ**

ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

**методичні рекомендації для виконання контрольних робіт
студентів напряму підготовки
6.030601 – «Менеджмент»
заочної форми навчання**

Миколаїв

2014

УДК 65.01

ББК 65.290-2

ТЗЗ

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету, протокол № 5 від 22.01.2014 р.

Укладач:

А. Г. Максименко – канд. екон. наук, асистент кафедри менеджменту організацій та права Миколаївського національного аграрного університету

Рецензенти:

І. С. Кайтанський – канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та економічної теорії ПВНЗ «Міжнародний університет бізнесу і права»

О. А. Мамалюк – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств Миколаївського національного аграрного університету

© Миколаївський національний аграрний університет 2014

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	4
Загальні положення.....	5
Загальні методичні рекомендації по вивченню дисципліни.....	6
Методичні вказівки по вивченню змісту тем курсу.....	9
Завдання для контрольної роботи і методичні вказівки по її виконанню.....	14
Тестові завдання з дисципліни.....	20
Питання, що виносяться на залік.....	36
Список рекомендованої літератури.....	39
Додатки.....	42

ВСТУП

Для розуміння сутності організаційної діяльності необхідні знання, узагальнюючі найбільш ефективні прийоми і способи приватних видів діяльності, а також загальна фундаментальна теорія, що розкриває закони, принципи, методи і функції діяльності організованих соціально-економічних систем. Організація проявляє себе і в якості однієї із функцій загальної системи управління організованою діяльністю і у вигляді процесу організаційного проектування і удосконалення організаційної діяльності, виступаючи як частина інноваційного або інвестиційного проектування і як обов'язкова умова реалізації того та другого. Тому пізнавальна діяльність в рамках даного напрямку теоретичних і прикладних досліджень обумовлена задачею вивчення і дослідження різних сторін одного й того ж об'єкта – організації як самостійної соціально-економічної системи.

Виходячи з цього основними задачами дисципліни «Теорія організації» являються вивчення основ створення, функціонування і постійного удосконалення організації. Особлива увага приділяється питанням проектування організаційних структур, технології розробки і прийняття організаційних рішень, управління процесами організаційного розвитку і формування організаційної культури.

Освоєння курсу розвиває у студентів сучасний образ мислення, при якому ефективне управління і розвиток діяльності організації в першу чергу ототожнюється із процесами забезпечення і підтримання заданого рівня її конкурентоспроможності.

Студенти повинні отримати навички аналітичного і емпіричного дослідження організації, виробити цілісне уявлення про різні аспекти будови і функціонування організації на всіх її рівнях; систематизувати знання про діяльність організованих соціально-економічних систем; сформувати навички організаційного мислення і корпоративної культури.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вивчення студентами основ діяльності сучасної організації, поглиблення знань студентів про організаційну діяльність шляхом відображення специфічних особливостей функціонування конкретного підприємства. Навчання студентів ефективному використанню форм і методів створення, функціонування і постійного удосконалення діяльності організації в практичній діяльності, а також контроль отриманих ними теоретичних знань і практичних навиків по запропонованій тематиці.

Ціллю викладання дисципліни «Теорія організації» являється вивчення законів виникнення і розвитку організацій, принципів їх удосконалення на основі сучасних методів, що сприяють підвищенню ефективності діяльності організацій.

Головними *задачами* викладання курсу «Теорія організації» є:

- усвідомлення студентами поняття «Організація» як однієї із найважливіших функцій управління і як виду соціальної системи;
- освоєння історичного, системного і ситуаційного методологічних підходів до вирішення важливих організаційно-управлінських проблем;
- вироблення навиків проектування і удосконалення існуючих організацій;
- формування організаційної культури.

В процесі вивчення учбової дисципліни «Теорія організації» студенти повинні використовувати законодавчу, спеціальну і учбову літературу, різні періодичні видання, в яких описуються фактичні дані про діяльність організацій та інші матеріали.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ВИВЧЕННЮ ДИСЦИПЛІНИ

Основна форма вивчення дисципліни «Теорія організації» студентами заочної форми навчання є самостійна робота, робота на основі методичних вказівок і контрольних завдань, які студенти одержують під час сесійного навчання.

Поряд із цим під час лабораторно-екзаменаційної сесії читаються лекції, проводяться практичні заняття і консультації.

Для того, щоб краще засвоїти теоретичний матеріал всього курсу, студентам необхідно дотримуватись такого порядку його вивчення.

В першу чергу необхідно ознайомитися з тематикою дисципліни, вимогами програми і методичними вказівками. В переліку питань тематичного змісту дисципліни викладений головний зміст дисципліни «Теорія організації», який дозволяє в логічній послідовності поєднати воедино програму курсу.

Наведений список рекомендованої літератури та джерел мережі Інтернет дозволяє підібрати необхідні джерела для вивчення тем дисципліни.

Використання нових Законів і постанов Уряду при вивченні курсу дисципліни є обов'язковим. Бажано, також, використовувати досвід, накопичений вітчизняними та зарубіжними практиками і вченими, який висвітлюється в періодичній пресі, інформаційних бюлетенях та Інтернеті.

Поряд із цим необхідно користуватися і спеціальною літературою з технологічних, економічних, суспільно-політичних дисциплін, що дозволить чітко уявити окремі аспекти менеджменту та маркетингу.

При вивченні дисципліни «Теорія організації» незрозумілі положення необхідно записувати окремо, щоб більш детально з'ясувати на лекціях, практичних заняттях, під час консультацій.

Для студентів-заочників встановлено виконання контрольної роботи, що дозволить студенту самостійно перевірити знання теоретичного курсу дисципліни.

Надбані знання і практичні навички повинні допомогти студентам самостійно і на достатньо високому теоретичному рівні вирішувати широке коло практичних організаційно-управлінських проблем.

В результаті освоєння дисципліни студенти повинні:

а) мати уяву про організації сучасне суспільство, історії розвитку організаційних теорій, про основні напрямки їх розвитку;

б) знати сучасні теорії організації, основні напрямки взаємодії людини і організації, основні типи організацій, основи організаційного проектування;

в) знати основні елементи і характеристики організації, внутрішнє середовище організації, зовнішнє середовище організації і взаємодію з ним організації;

г) вміти застосовувати на практиці системний підхід і системний аналіз при вирішенні організаційно-управлінських проблем, застосовувати на практиці основні методи системного аналізу: «Дерево цілей», «Дерево рішень», «Дерево проблем», діаграму «Проблема - причини», діаграму «Проблема – шляхи вирішення», морфологічний аналіз та інші евристичні методи.

д) вміти збирати, аналізувати і відпрацьовувати прийоми роботи організатора, підтримувати існуючу і випрацьовувати елементи нової організаційної культури;

е) знати основні законодавчі акти України в галузі удосконалення організаційної діяльності підприємств, установ, галузей, всієї держави, з новітніми тенденціями розвитку теорії організації і практики використання в цій галузі.

Закінчується вивчення дисципліни захистом студентами-заочниками виконаних контрольних робіт під час лабораторно-екзаменаційної сесії і складанням заліку.

Обсяг та тематичний зміст дисципліни

На вивчення дисципліни «Теорія організації» передбачаються наступні види учбових занять: в міжсесійний період – самостійна робота, в т.ч. виконання контрольної роботи; на осінній лабораторно-екзаменаційній сесії – 6 годин лекцій і 4 години практичних занять, на зимовій лабораторно-екзаменаційній сесії – 4 години лекцій і 4 години практичних занять; захист контрольних робіт і залік по дисципліні (див. табл. 1).

Таблиця 1

Орієнтована структура навчальної дисципліни «Теорія організації»

Модуль		Змістовний модуль		Обсяги годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи			
№	назва	№	назва	лекції	ПЗ	СР	Разом
1	Теоретичні та практичні засади теорії організації	1.1.	Загальна теорія організації	6	4	52	62
		1.2.	Створення ефективної організації	4	4	56	64
Всього за модуль				10	8	108	126
Всього годин по навчальній дисципліні				10	8	108	126

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ВИВЧЕННЮ ЗМІСТУ ТЕМ КУРСУ

Тема 1. Предмет, методологія, завдання теорії організації

Еволюція теорії організації. Теорія організації як наука та її місце в системі наукових знань. Основоположні ідеї теорії організації. Сучасна теорія організації. Моделі теорії організації: класична модель, бюрократична модель, неокласична модель, інституційна модель, системна модель.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. / Г.Л. Монастирський, О.Ф. Овсянюк-Бердадіна — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Абчук А.И. Теория организации и основы менеджмента: Учеб. пособие. / А.И. Абчук. —СПб.: РПГУ, 2001.
3. Мильнер Б.З. Теория организации: Учебник. / Б.З. Мильнер. — М.: ИНФРА-М, 2003. — 558 с.

Тема 2. Загальна характеристика організації

Організація як універсальна категорія: основні підходи. Генезис організації як універсальної категорії. Принципи організації. Властивості організації. Часткові та ситуативні принципи організації. Система законів організації. Загальні закони організації. Часткові закони організації. Специфічні закони організації.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Латфуллин Г.Р., Райченко А.В. Теория организации. — СПб.: Питер, 2003. — 400 с.
3. Кожухар В.М. Основы теории организации: Учеб. пособие. — М.: Изд.-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2006. — 184 с.

Тема 3. Організація як система

Поняття організаційної системи. Організація як відкрита система. Життєвий цикл організації. Соціальна організація. Внутрішнє середовище організаційної системи. Підсистеми організації. Зовнішнє середовище організаційної системи. Класифікація організацій. Еволюція соціальних організацій.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Беляев А.А., Коротков Э.М. Системология организации: Учебник / Под ред. д-ра экон. наук, проф. Э.М. Короткова. — М.: ИНФРА-М, 2000.
3. Коренченко Р.А. Общая теория организации: Учеб. для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. — 286 с.

Тема 4. Організація як процес

Статика та динаміка організаційних систем. Динамічна організація. Принципи статичного та динамічного стану організації. Порівняльний аналіз принципів дії динамічних і статичних організацій. Організація як система процесів.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Гибсон Дж.Л., Иванцевич Д.М., Доннелли Д.Х.-мл. Организации: поведение, структура, процессы. — М.: ИНФРА-М, 2000.
3. Мильнер Б.З. Теория организации: Учебник. — М.: ИНФРА-М, 2003. — 558 с.

Тема 5. Теоретичні засади організації як суб'єкта управління

Організація і управління. Система управління організацією. Елементи в організації, що є об'єктом управлінської діяльності. Технології управління

організацією: теоретичні засади. Принципи, що характеризують організацію як керовану систему.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Менеджмент організацій: Підручник / За заг. ред. Л.І. Федулової. — К.: Либідь, 2004. — 448 с.
3. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2005. — 860 с.

Тема 6. Організаційне проектування

Сутність проектування організації. Універсальні погляди на проект організації. Етапи організаційного проектування. Методи проектування організації. Чинники проектування організації. Процес організаційного проектування. Масштаб організації та чинники, що його зумовлюють. Вирішення управлінських ситуацій.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Гибсон Дж.Л., Иванцевич Д.М., Доннелли Д.Х.-мл. Организации: поведение, структура, процессы. — М.: ИНФРА-М, 2000.
3. Подлесных В.Н. Теория организации: Учебник. — СПб.: Изд. дом "Бизнес-пресса", 2006. — 336 с.

Тема 7. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності

Поняття структури організації та принципи її побудови. Формальна та неформальна організаційна структура. Елементи структури та зв'язки в організації. Концепції організаційних структур. Підходи до формування

організаційної структури. Характеристики організаційної структури. Диференціація між підрозділами організації.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2005. — 860 с.
3. Минцберг Г. Структура в кулаке: создание эффективной организации / Пер. с англ. под ред. Ю.Н. Каптуревского. — СПб.: Питер, 2001. — 512 с.

Тема 8. Організаційна культура

Поняття, структурні елементи і властивості організаційної культури. Функції організаційної культури. Класифікація організаційної культури. Система методів підтримки культури організації. Зміна організаційної культури.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Мардас А.Н., Мардас О.А. Организационный менеджмент. — СПб.: Питер, 2003. — 336 с.
3. Румянцева З.П. Общее управление организацией: Теория и практика. — М.: ИНФРА-М, 2005. — 304 с.

Тема 9. Інформаційно-аналітичні технології в організації

Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності. Управлінська інформація. Технології інформаційної діяльності в організації. Інформаційна система організації. Сучасні інформаційні технології організаційної культури.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Бурганова Л.А. Теория управления: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 2005. — 139 с.
3. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шкапова О.М. Менеджмент в організації: Навч. посіб. — К.: КОНДОР, 2002.— 654 с.

Тема 10. Ефективність діяльності організації

Поняття ефективності діяльності організації. Чинники ефективності організації. Критерії організаційної ефективності та види ефектів. Оцінювання ефективності діяльності організації. Оцінювання ефективності організаційних систем.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Мардас А.Н., Мардас О.А. Организационный менеджмент. — СПб.: Питер, 2003. — 336 с.
3. Минцберг Г. Структура в кулаке: создание эффективной организации / Пер. с англ. под ред. Ю.Н. Каптуревского. — СПб.: Питер, 2001. — 512 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ЇЇ ВИКОНАННЮ

Ціллю контрольної роботи являється придбання досвіду в дослідженні актуальних проблем управління підприємством, розширення професійних знань, отриманих в процесі вивчення дисципліни «Теорія організації», формування практичних навиків ведення самостійної дослідницької роботи.

В процесі виконання контрольної роботи студент повинен продемонструвати вміння:

- формувати ціль і задачі роботи;
- розробляти структуру роботи;
- працювати з літературними джерелами;
- виявляти проблеми в рамках досліджуваної теми;
- застосовувати сучасні методи аналізу економіко-управлінських процесів;
- формувати результати своєї роботи і давати їм оцінку.

Структура контрольної роботи

Структура контрольної роботи включає в себе наступні елементи:

- титульна сторінка;
- вступ;
- відповіді на контрольні питання;
- висновок;
- список літератури.

Приклад оформлення титульної сторінки наведений у додатку А.

У *вступі* обґрунтовується актуальність питань, що розглядаються у контрольній роботі, вказуються ціль і задачі дослідження. Приблизний обсяг даного підрозділу 1-2 сторінки машинописного тексту.

Контрольна робота передбачає три завдання, на які студент повинен дати відповіді.

У *першому завданні* необхідно провести ретроспективний аналіз різних категорій, що використовуються в курсі дисципліни «Теорія організації».

Розкривається зміст категорій (відповідно варіанту) на основі вивчення наявних вітчизняних і зарубіжних літературних джерел.

Варіант набору категорій для аналізу визначається у відповідності із даними таблиці 2.

Таблиця 2

Варіанти набору основних категорій курсу дисципліни «Теорія організації»

	Перша літера прізвища студента				
	А, Е, Ї, Н, Т, Ч	Б, Є, Й, О, У, Ш	В, Ж, К, П, Ф, Щ	Г, З, Л, Р, Х, Ю	Д, І, М, С, Ц, Я
Перелік категорій	Організація; система управління	Система; організа- ційна структура	Самоорга- нізація; органза- ційна бюрократія	Синергія; структура управління	Стратегія; організа- ційний розвиток

Трактування категорій, що аналізуються (числом не менше 5) приводяться в таблиці за формою, наведеною нижче (табл. 3).

Таблиця 3

Трактування категорії, що характеризується	Автор даного трактування	Вихідні дані літературного джерела, що містить дане трактування
1	2	3
Організація -	Іванов В.В.	Іванов В.В. Теорія організації : Навчальний посібник. – К., 2010. – с. 34

По закінченні таблиці детально викладаються зроблені спостереження, наводиться огляд і критичний аналіз різних точок зору на зміст і трактування досліджених категорій.

У другому завданні необхідно охарактеризувати один із напрямків розвитку організаторської і організаційно-управлінської думки.

Характеристика конкретного напрямку повинна містити наступні основні елементи: представники даного наукового напрямку; основні положення даного підходу; нововведення у поглядах на організацію і організаційну діяльність, внесені представниками даного підходу в теорію організації.

Завдання виконується на основі вивчення наявних вітчизняних і зарубіжних літературних джерел.

Вибір варіанту завдання робиться по останній цифрі залікової книжки студента у відповідності із даними таблиці 4.

Таблиця 4

Вибір напрямку розвитку організаторської і організаційно-управлінської думки для характеристики

Остання цифра залікової книжки	Варіант завдання
0	Наукова організація праці (Ф. Тейлор)
1	Принципи організації (А. Файоль)
2	Бюрократична організація (М. Вебер)
3	Хоторнський експеримент (Е. Мейо)
4	Цілеспрямовані організації (Ч. Бернارد)
5	Теорія Х-У (Д. Макгрегор)
6	Вплив зовнішнього середовища на організацію (А. Чандлер, Дж. Томпсон)
7	Вплив зовнішнього середовища на організацію (П. Лоуренс, Дж. Лорш)
8	Модель «смітника» (Р. Сайерт, Дж. Марч, Г. Саймон)
9	Всезагальна організаційна наука (А. Богданов)

У третьому завданні необхідно висвітлити одне із теоретичних питань курсу «Теорія організації».

Викладення питання має бути лаконічним та послідовним. Завдання виконується на сонові вивчення наявних вітчизняних і зарубіжних джерел. Наводиться огляд і критичний аналіз різних точок зору на дискусійні моменти питання.

Варіант питання для розгляду та аналізу робиться по передостанній та останній цифрах залікової книжки у відповідності до таблиці 5.

Таблиця 5

Вибір номеру теоретичного питання для дослідження та аналізу

Передостання цифра ЗК	Остання цифра ЗК									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	21	31	1	11	21	31	1	11	21	31
1	22	32	2	12	22	32	2	12	22	32
2	23	33	3	13	23	33	3	13	23	33
3	24	34	4	14	24	34	4	14	24	34
4	25	35	5	15	25	35	5	15	25	35
5	26	36	6	16	26	36	6	16	26	36
6	27	37	7	17	27	37	7	17	27	37
7	28	38	8	18	28	38	8	18	28	38
8	29	39	9	19	29	39	9	19	29	39
9	30	40	10	20	30	40	10	20	30	40

Перелік теоретичних питань для дослідження та аналізу

1. Системна модель теорії організації
2. Класична модель теорії організації
3. Бюрократична модель теорії організації
4. Неокласична модель теорії організації

5. Організація як універсальна категорія: основні підходи
6. Властивості організації
7. Часткові принципи організації
8. Ситуативні принципи організації
9. Загальні закони організації
10. Часткові закони організації
11. Специфічні закони організації
12. Поняття організаційної системи
13. Організація як відкрита система
14. Життєвий цикл організації
15. Соціальна організація
16. Внутрішнє середовище організаційної системи
17. Зовнішнє середовище організаційної системи
18. Класифікація організацій
19. Статика та динаміка організаційних систем. Динамічна організація
20. Принципи статичного та динамічного стану організації
21. Порівняльний аналіз принципів дії динамічних і статичних організацій
22. Організація як система процесів
23. Організація і управління
24. Система управління організацією
25. Сутність організаційного проектування
26. Етапи організаційного проектування
27. Методи проектування організації
28. Чинники проектування організації
29. Формальна та неформальна організаційна структура
30. Елементи структури та зв'язки в організації
31. Концепції організаційних структур
32. Характеристики організаційної структури
33. Поняття, структурні елементи і властивості організаційної культури
34. Функції організаційної культури

35. Система методів підтримки культури в організації
36. Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності.
37. Технології інформаційної діяльності в організації
38. Сучасні інформаційні технології організаційної культури
39. Чинники ефективності організації
40. Критерії організаційної ефективності та види ефектів

У висновку наводяться основні висновки по контрольній роботі. Це передбачає послідовне, логічно побудоване викладення отриманих висновків і їх співвідношення із загальною ціллю і конкретними задачами, поставленими і сформульованими у вступі. Висновок має носити конкретних характер і показувати, що зробив студент у своїй роботі.

Вступ і висновок, разом взяті, складають основу виступу студента в процесі захисту роботи.

У списку використаних джерел мають бути представлені літературні джерела та джерела мережі Internet у бібліографічному списку, що використовувалися студентом під час роботи над контрольними завданнями.

Виконується контрольна робота на форматних листах А4 або в зошиті.

Загальний обсяг роботи не обмежений, але повинен бути не менше восьми друкованих сторінок формату А4 або дванадцяти сторінок зошиту письмового тексту.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ»

1. Теорія - це:

- А) принципи і закони, що відображають світ у власній предметній області;
- Б) узагальнення принципів, правил і методів дослідження певного класу задач;
- В) вчення про метод наукового пізнання і перетворення світу.

2. Принципами наукового дослідження є:

- А) об'єктивність, сумлінність, новизна результатів;
- Б) відтворюваність результатів, доступність перевірки вихідних даних, методи дослідження об'єктивні;
- В) повнота інформації, своєчасність, відсутність надмірності.

3. Закон - це:

- А) логічне твердження, що приймається як незмінне;
- Б) внутрішня, суттєва, стійкий зв'язок явищ, яка обумовить як необхідне рішення;
- В) визнані всіма наукові досягнення, які протягом певного часу дають модель постановки проблем та їх рішень науковому співтовариству.

4. Теорія організації:

- А) наука, що вивчає основні принципи, закони та закономірності природи і суспільства;
- Б) наука про принципи, закони та закономірності створення, розвитку та функціонування організацій;
- В) наука про кількісні співвідношення і якісних характеристиках об'єктів навколишнього світу.

5. Організація - це:

- А) сукупність людей, які поділяють однакові погляди, що мають однакові переконання;
- Б) група взаємодіючих людей, об'єднаних єдиною метою і розподілом ролей;
- В) люди, зібрані для спільної діяльності.

6. Предметом теорії організації є:

- А) закони та закономірності виникнення, функціонування і розвитку організації;
- Б) поведінка особистості в умовах спільної діяльності;
- В) види організацій та їх особливості.

7. Організація як соціальне явище:

- А) група людей, що об'єдналися для досягнення певної мети в області виробництва товарів, послуг, інформації та знань.
- Б) велика група різних людей, що зібралися для чого-небудь у певний час у якомусь одному місці.
- В) приватний підприємець, провідний самостійну комерційну діяльність.

8. Організаційна система:

- А) колектив співробітників, що виконують загальну роботу в суворій відповідності з отриманим від керівника завданням.
- Б) єдине освіту е з взаємодіючих між собою ланок, призначене для цілеспрямованої діяльності.
- В) складний механізм, що складається з різних частин та елементів і виконує різні функції.

9. Соціальна система - це:

- А) органи громадського управління на державному та муніципальному рівні;
- Б) колективне єдність, заснований на взаємодії людей і не існуюче в сумі ізольованих індивідів;
- В) сукупність цінностей, норм і санкцій в суспільстві.

10. За яких умов організацію можна розглядати як систему:

- А) будь-яка організація є складною системою;
- Б) відкритість, динамічність, реальність;
- В) цілісність, емерджентність, ієрархічність.

11. Під відкритою системою розуміється:

- А) система, яка не має певної межі;
- Б) система, в якій процеси протікають при взаємодії із зовнішнім середовищем;
- В) система, за допомогою якої розглядається незахищена організація.

12. Дінамічною системою називається:

- А) система постійно змінюється і адаптується до впливу середовища;
- Б) система постійно і незмінно нарощує свій потенціал;
- В) система змінює свій стан у просторі та часі.

13. Под зовнішнім середовищем розуміється:

- А) всі елементи, що лежать за межами системи;
- Б) частина множини, що не входять в систему елементів, які можуть впливати на поведінку системи або піддаватися її впливу;
- В) сукупність факторів, що впливають на систему і змінюють її стан.

14. Об'єкти зовнішнього середовища організації:

- А) люди та організації, з якими взаємодіє розглянута організація;
- Б) все те, що знаходиться за межами даного середовища;
- В) природні і кліматичні умови, в яких функціонує розглянута організація.

15. Господарські організації:

- А) група людей, що об'єдналися між собою на основі взаємної симпатії і прихильності;
- Б) союзи, партії, групи, сформовані за інтересами;
- В) організації, що спеціалізуються на виробництві товарів, послуг або інформації.

16. Громадські організації:

- А) група друзів, що відправилися під час відпустки в туристичний похід;
- Б) об'єднання людей, що виробили певну, суспільно значиму мету;
- В) організації, що спеціалізуються на виробництві товарів народного споживання.

17. Асоціативні організації:

- А) релігійні організації;
- Б) споживчі кооперативи;
- В) сім'я, неформальні групи.

18. Неформальні організації:

- А) кооперативні організації з великою чисельністю персоналу;
- Б) не зареєстровані в державному порядку організації;
- В) державні та муніципальні підприємства.

19. Унітарні підприємства:

- А) комерційні організації, наділені правом власності;
- Б) комерційні організації, не наділені правом власності;
- В) некомерційні організації, не наділені правом власності.

20. Формальні організації:

- А) зареєстровані в установленому порядку організації;
- Б) організації, які не ведуть господарської діяльності, спрямованої на отримання прибутку;
- В) Група людей всередині організації, об'єднаних спільними інтересами і прагнуть до досягнення єдиної мети.

21. У чому полягає сутність системного підходу?

- А) у поданні явищ і процесів дійсності як системам або елементів систем;
- Б) у віднесенні об'єктів дійсності до певного типу систем: простої, великої чи складної.
- В) в тому, що дослідник повинен визначити систему того рівня, на якому може бути вирішена проблема.

22. Складною системою називають:

- А) таку систему, в якій ізольований розгляд підсистем неможливий або призводить до помилкових висновків;
- Б) таку систему, в якій підсистеми, що входять в неї, так само можна розглядати як складні;
- В) таку систему, яка складається з безлічі елементів.

23. Під системою управління розуміють:

- А) частину складної системи, що представляє суб'єкт управління;
- Б) організаційна система, суб'єктом якої є органи управління всіх рівнів;
- В) організаційна система, що складається з двох підсистем, що представляють суб'єкт і об'єкт управління, прямих і зворотних зв'язків між ними.

24. Проблема - це:

- А) протиріччя, невідповідність бажаного і фактичного стану системи, що вимагає вирішення;
- Б) спонукальний мотив проведення дослідження;
- В) кризова ситуація, що вимагає негайного вжиття радикальних заходів.

25. Як співвідносяться об'єкт і предмет дослідження?

- А) предмет - це те, що підлягає вивченню, а об'єкт - конкретний елемент, який підлягає вивченню;
- Б) об'єкт - це те, на що спрямований процес пізнання, а предмет - найбільш суттєві сторони об'єкта, що містять проблему;
- В) це дві сторони досліджуваної системи, що відображають єдність і різноманіття застосовуваних методів.

26. Особливості соціальних законів:

- А) об'єктивний характер, обмеженість у часі, вплив передбачення;
- Б) суб'єктивний характер, вербальне вираження;
- В) виявляються тільки в певному суспільстві, не носять загальний характер.

27. Лінійна структура управління:

- А) гнучка матрична структура;
- Б) невизначена структура;
- В) жорстка ієрархічна структура.

28. Управління організацією:

- А) видача чітких розпоряджень і наказів безпосереднім виконавцям завдання;
- Б) забезпечення узгоджених дій членів організації, спрямованих на досягнення спільної мети;
- В) неухильне виконання виконавцями розпоряджень і наказів дирекції і вищестоящих начальників.

29. Закон теорії організації.

- А) стійкий зв'язок явищ або подій, притаманний досить великій кількості організацій;
- Б) правила поведінки, прийняті в конкретній організації і відбиті у внутрішній документації;
- В) контрактні та договірні зобов'язання членів організації, які регламентують їх діяльність.

30. Синергія:

- А) збереження енергії в замкнених матеріальних системах за будь-яких впливах з боку навколишнього середовища;
- Б) приріст енергії, що перевищує суму індивідуальних зусиль, витрачених членами колективу;
- В) загальна сума матеріальних ресурсів, необхідних для вирішення організацій поставлених завдань.

31. Закон самозбереження:

- А) прагнення організації до отримання будь-якими способами максимального прибутку;
- Б) підтримання життєдіяльності організації шляхом отримання позикових коштів;

В) забезпечення виживання організації з максимальним використання ресурсів.

32. Закон розвитку:

А) реалізація випущеної продукції з метою отримання максимального прибутку.

Б) забезпечення найбільшого сумарного потенціалу на всіх етапах життєвого циклу організації.

В) підвищення продуктивності праці для забезпечення життєдіяльності організації.

33. Закон інформованості й упорядкованості:

А) в умовах глобального інформаційного простору виживають тільки дуже великі організації;

Б) найбільшими можливостями сталого, поступального розвитку володіє організація, забезпечена повною, достовірною, структурованою інформацією.

В) в конкурентній боротьбі перемагає організація, що володіє максимальними грошовими коштами, які вона може витратити на рекламу та створення позитивного іміджу.

34. Закон єдності аналізу і синтезу:

А) науково обґрунтований метод переходу від загального до приватного і від приватного до загального;

Б) метод, заснований на вивченні економічної діяльності організації на всіх етапах її розвитку.

В) методика опису роботи підрозділів організації з урахуванням їх функціональної спрямованості.

35. Аналіз:

- А) виявлення головного чинника, що впливає на стійке функціонування даної системи;
- Б) подання складного об'єкта у вигляді простих складових і визначення зв'язків між ними;
- В) з'єднання простих складових об'єкта в єдине ціле за відомим правилом.

36. Синтез:

- А) виявлення головного чинника, що впливає на стійке функціонування даної системи;
- Б) подання складного об'єкта у вигляді простих складових і визначення зв'язків між ними;
- В) з'єднання складових об'єкта в єдине ціле за відомим правилом.

37. Закон композиції:

- А) з метою отримання максимального прибутку організації повинні прагнути до повної самостійності;
- Б) на всіх етапах свого розвитку організації повинні дотримуватися стратегії мінімізації витрат і накопичення ресурсів;
- В) в рамках досягнення єдиної мети існує об'єктивна тенденція організацій до об'єднання.

38. Хто вперше запропонував аналіз поділу праці в управлінні (функції)?

- А) Генрі Форд;
- Б) Анрі Файоль;
- В) Харрінгтон Емерсон.

39. Хто запропонував замінити функціональну структуру лінійно-штабної?
- А) Фредерік Тейлор;
  - Б) Ігор Ансофф;
  - В) Анрі Файоль.
40. У чому внесок М. Вебера в теорію організації?
- А) критика бюрократії;
  - Б) ідеальна організація;
  - В) бюрократизм - основа ефективності.
41. В основі теорії "Х" закладено:
- А) середня людина від природи ледача;
  - Б) людина здатна сама себе контролювати;
  - В) довгостроковий найм кадрів.
42. Умови виникнення колективної єдності:
- А) космічні, біологічні, соціально-психологічні;
  - Б) мета, структура, правила;
  - В) індивіди, акти, провідники.
43. Форми розвитку організації:
- А) статична і динамічна;
  - Б) стратегічна і тактична;
  - В) еволюційна і революційна.
44. Вимоги до інформації:
- А) своєчасність, повнота, достовірність, відсутність надмірності;
  - Б) ясність, лаконічність, кількісне вираження;
  - В) зручність введення і аналізу, конфіденційність.

45. Як організації класифікуються залежно від взаємодії із зовнішнім середовищем?

- А) традиційна, дивізіональна, матрична;
- Б) механічні, органічні;
- В) відкриті, закриті.

46. Раціоналізація - це:

- А) удосконалення, поліпшення, розумна організація;
- Б) повний перегляд усіх процесів і елементів;
- В) довгостроковий план дій.

47. Задачі раціоналізації:

- А) стратегічний розвиток, виживання організації;
- Б) економічна, психофізіологічна, соціальна;
- В) особистісні, колективні.

48. Організаційне проектування – це:

- А) створення проекту нових або вдосконалюваних організацій;
- Б) автоматизоване проектування організації;
- В) діяльність проектних організацій.

49. Етапи реорганізації:

- А) банкрутство, ліквідація організації, проект реорганізації;
- Б) припинення діяльності, проект, перегляд всіх процесів;
- В) підготовка, визначення проблем, проект, перетворення.

50. Проектування організацій:

- А) процес створення прообразу майбутньої організації;
- Б) проектування службових приміщень у створюваної організації;
- В) підбір персоналу для створюваної знову організації.

51. Життєвий цикл організації.

- А) час від моменту зародження організації до її ліквідації;
- Б) підготовчий етап, що передує створенню організації;
- В) період стабільної та ефективної роботи організації.

52. Мета розвитку:

- А) ця мета вже досягалася раніше на даному підприємстві;
- Б) мета була раніше досягнута на іншому підприємстві;
- В) мета, яка ніколи раніше ніким не досягалася.

53. Стратегічне управління:

- А) орієнтовано на те, які рішення потрібно приймати в майбутньому;
- Б) засновано на довгостроковому плануванні;
- В) засновано на обліку змін середовища та оцінці наслідків прийнятих рішень.

54. Що розуміється під стратегією диверсифікованого зростання?

- А) виробництво нової продукції, технологічно пов'язаної, супутньої основній;
- Б) зростання фірми за рахунок контролю за постачальниками, створення дочірніх структур;
- В) зростання за рахунок контролю над проміжними структурами.

55. Колектив організації:

- А) група осіб, які є засновниками організації та вклали значні матеріальні кошти в її створення і розвиток;
- Б) група осіб, з якими безпосередньо контактує адміністрація організації при вирішенні практичних завдань;
- В) об'єднання співробітників організації, що здійснюють спільну трудову діяльність для досягнення загальних цілей.

56. Об'єкт організаційної діяльності в організації:

- А) адміністрація;
- Б) управлінський апарат організації;
- В) виконавці.

57. Узагальнений суб'єкт організаційної діяльності:

- А) трудовий колектив соціальної організації;
- Б) адміністративно-управлінський апарат;
- В) безпосередні виконавці.

58. Організаційна культура:

- А) історично певний рівень розвитку суспільства і людини, що сформувався до теперішнього часу;
- Б) система норм, правил і моральних цінностей, яка регламентує відносини між членами організації;
- В) освітній і професійний рівень членів виробничого колективу організації.

59. Імідж організації:

- А) популярність організації в зовнішньому середовищі;
- Б) відносини між членами колективу та її керівником;
- В) цілеспрямовано сформований образ організації.

60. Які зміни в організаційній культурі може зажадати стратегічне управління?

- А) перехід до демократичного стилю управління вищих керівників;
- Б) перехід від роботи з кадрами до управління персоналом;
- В) відношення менеджерів до конфліктів, навчання, стимулювання, символіці і т.д.

61. Що розуміється під стратегією?

- А) програма, план дій на тривалу перспективу, що призводять до мети;
- Б) довгострокова мета діяльності організації;
- В) сукупність управлінських рішень вищого керівництва.

62. Що розуміється під внутрішнім середовищем організації?

- А) соціально-психологічний клімат у колективі;
- Б) чинники, що характеризують характер та умови праці;
- В) частина загального середовища, яка знаходиться в рамках організації.

63. З яких елементів складається стратегічне управління?

- А) структура, цілі, завдання, функції, методи управління організацією при орієнтації на довгострокову перспективу;
- Б) визначення місії і цілей, аналіз середовища, вибір і виконання, оцінка і контроль виконання стратегії;
- В) планування, організація, мотивація, координація та контроль.

64. Реінжиніринг - це:

- А) корінна перебудова всієї діяльності організації;
- Б) перебудова інженерного забезпечення підприємства;
- В) впровадження електронних інформаційних систем управління.

65. Стиль керівництва - це:

- А) сформовані особливості реалізації керівником владно-розпорядчих функцій, що відображають сприйняття їх підлеглих і рівень його особистої культури;
- Б) сукупність управлінських ролей керівника організації;
- В) комплексна характеристика управлінської праці, що включає знання, морально-етичні норми, індивідуальні здібності керівника.

66. Культурологічний підхід в теорії організації важливий тим, що:

- А) розглядає організацію як соціальну систему;
- Б) розглядає організацію та її учасників як носіїв єдиних цінностей і виконавців єдиних завдань;
- В) розглядає об'єкт і суб'єкт управління групи протиборчих інтересів.

67. Контркультура - це:

- А) культура відокремленої групи в організації;
- Б) культура «новачків» в організації;
- В) культура групи, що вступає в протиріччя з домінуючою культурою в організації.

68. Типологія організаційної культури застосовується для того, щоб:

- А) визначати систему цінностей і прогнозувати поведінку учасників організації;
- Б) діагностувати проблеми організації;
- В) створювати імідж організації.

69. «Сильна» організаційна культура - це:

- А) високий ступінь розділеності основних цінностей на всіх рівнях ієрархії більшістю працівників;
- Б) можливість «придушити» неузгоджених з генеральною лінією керівництва;
- В) таке співвідношення рівнів управління та функціональних областей, яке дозволяє забезпечити досягнення цілей.

70. Причини зростання ролі організаційної науки в сучасних умовах України:

- А) зменшення розмірів підприємств, орієнтованих на вузьку спеціалізацію;
- Б) розширення інформаційного простору та необхідність роботи в умовах гострої конкуренції;
- В) збільшення розмірів підприємств та створення об'єднань з підприємств різного профілю, які прагнуть до досягнення спільної мети.

ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЗАЛІК

1. Теорія організації як наука та її місце в системі наукових знань
2. Еволюція теорії організації
3. Ф. Тейлор і наукові основи теорії організації.
4. Принципи організації А. Файоля.
5. Бюрократія М. Вебера.
6. Е. Мейо і хоторнський експеримент.
7. Д. Макгрегор і теорія Х-У.
8. А. Чандлер, Дж. Томсон, П. Лоуренс, Дж. Лорш і дослідження впливу зовнішнього середовища на організацію.
9. Р. Сайерт, Дж. Марч, Г. Саймон і модель "смітника".
10. Сучасна теорія організації
11. Класична модель теорії організації
12. Бюрократична модель теорії організації
13. Неокласична модель теорії організації
14. Інституційна модель теорії організації
15. Системна модель теорії організації
16. Організація як універсальна категорія: основні підходи
17. Генезис організації
18. Властивості організації
19. Принципи організації
20. Часткові та ситуативні принципи організації.
21. Система законів організації
22. Загальні закони організації.
23. Часткові закони організації.
24. Специфічні закони організації.
25. Поняття організаційної системи. Організація як відкрита система
26. Життєвий цикл організації
27. Соціальна організація

28. Внутрішнє середовище організаційної системи. Підсистеми організації
29. Зовнішнє середовище організаційної системи
30. Класифікація організацій
31. Еволюція соціальних організацій
32. Статика та динаміка організаційних систем. Динамічна організація
33. Принципи статичного та динамічного стану організації
34. Порівняльний аналіз принципів дії динамічних і статичних організацій
35. Організація як система процесів
36. Організація і управління
37. Система управління організацією
38. Технології управління організацією: теоретичні засади
39. Сутність організаційного проектування
40. Універсальні погляди на проект організації
41. Етапи організаційного проектування
42. Методи проектування організації
43. Чинники проектування організації
44. Поняття структури організації та принципи її побудови
45. Формальна та неформальна організаційна структура
46. Елементи структури та зв'язки в організації
47. Концепції організаційних структур
48. Підходи до формування організаційної структури
49. Характеристики організаційної структури
50. Поняття, структурні елементи і властивості організаційної культури
51. Функції організаційної культури
52. Класифікація організаційної культури
53. Система методів підтримки культури організації
54. Зміна організаційної культури
55. Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності.
Управлінська інформація
56. Технології інформаційної діяльності в організації

57. Інформаційна система організації
58. Сучасні інформаційні технології організаційної культури
59. Поняття ефективності діяльності організації
60. Чинники ефективності організації
61. Критерії організаційної ефективності та види ефектів
62. Оцінювання ефективності діяльності організації
63. Оцінювання ефективності організаційних систем

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Монастирський Г. Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. / Г. Л. Монастирський. — Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
2. Монастирський Г. Л. Теорія організації: Навч.-метод, комплекс. / Г. Л. Монастирський, О.Ф. Овсянюк-Бердадіна — Т. : Екон. думка, 2007. — 84 с.
3. Осовська Г. В. Менеджмент організацій: Навч. посіб. / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. — К. : Кондор, 2005. — 860 с.

Додаткова:

1. Абчук А. И. Теория организации и основы менеджмента: Учеб. пособие. / А. И. Абчук — СПб. : РПГУ, 2001.
2. Беляев А. А., Коротков Э. М. Системология организации: Учебник / Под ред. д-ра экон. наук, проф. Э. М. Короткова. — М.: ИНФРА-М, 2000.
3. Бурганова Л. А. Теория управления: Учеб. пособие. / Л. А. Бурганова — М.: ИНФРА-М, 2005. — 139 с.
4. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації: Навч. посіб. / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шкапова. — К.: КОНДОР, 2002.— 654 с.
5. Гибсон Дж. Л. Организации: поведение, структура, процессы. / Дж. Л. Гибсон, Д. М. Иванцевич, Д. Х. Доннелли. — М.: ИНФРА-М, 2000.
6. Граждан В. Д. Теория управления: Учеб. пособие. / В. Д. Граждан — М.: Гардарика, 2006. — 416 с.
7. Кожухар В. М. Основы теории организации: Учеб. пособие. / В. М. Кожухар — М.: Изд.-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2006. — 184 с.

8. Колокнева М. В. Теория организации в вопросах и ответах: Учеб. пособие. / М. В. Колокнева — М. : Проспект, 2006. — 280 с
9. Коренченко Р. А. Общая теория организации: Учеб. для вузов. / Р. А. Коренченко — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. — 286 с.
10. Латфуллин Г. Р. Теория организации. / Г. Р. Латфуллин, А. В. Райченко. — СПб. : Питер, 2003. — 400 с.
11. Мардас А. Н. Организационный менеджмент. / А. Н. Мардас, О. А. Мардас. — СПб. : Питер, 2003. — 336 с.
12. Менеджмент організацій: Підручник / За заг. ред. Л. І. Федулової. — К. : Либідь, 2004. — 448 с.
13. Мильнер Б. З. Теория организации: Учебник. / Б. З. Мильнер — М. : ИНФРА-М, 2003. — 558 с.
14. Минцберг Г. Структура в кулаке: создание эффективной организации / Пер. с англ. под ред. Ю. Н. Каптуревского. — СПб. : Питер, 2001. — 512 с.
15. Миронов М. Г. Теория организации. / М. Г. Миронов, Т. С. Жданова. — М. : Юрайт-Издат, 2005. — 159 с.
16. Парахина В. Н. Теория организации: Учеб. пособие. / В. Н. Парахина, Т. М. Федоренко. — М. : КНОРУС, 2006. — 296 с.
17. Подлесных В. Н. Теория организации: Учебник. / В. Н. Подлесных — СПб. : Изд. дом "Бизнес-пресса", 2006. — 336 с.
18. Румянцева З. П. Общее управление организацией: Теория и практика. / З. П. Румянцева — М. : ИНФРА-М, 2005. — 304 с.
19. Смирнов Э. А. Теория организации. / Э. А. Смирнов — М. : ИНФРА-М, 2005. — 248 с.

Интернет джерела:

1. http://pidruchniki.ws/15840720/menedzhment/teoriya_organizatsiyi_-_monastirskiy_gl

2. <http://vlasnasprava.pp.ua/management/3286-skachati-knigu-milner-b3-teoriya-organizacii.html>
3. <http://ukrbooks.com.ua/kniga587.html>
4. http://libfree.com/116068720_menedzhmentvlastivosti_organizatsiyi.html
5. <http://bukvar.su/menedzhment/page,5,115377-Ponyatie-i-sushnost-organizacii.html>

Зразок титульного листа

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Миколаївський національний аграрний університет
Навчально-науковий інститут економіки та управління

Шифр залікової книжки _____

Контрольна робота
з дисципліни «Теорія організації»
студента факультету _____
заочної форми навчання
групи _____
П.І.Б

Миколаїв

20__ рік

ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

Методичні вказівки

Укладач: **Максименко** Анна Григорівна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 2,69

Тираж 50 прим. Зам. №___

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Паризької Комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.

